

باسمه تعالی

دستورالعمل اجرایی پروژه

«توانمندسازی زنان روستایی و عشایری براساس

زنجیره ارزش گیاهان دارویی»

تهیه شده در:

دفتر توسعه فعالیت های کشاورزی زنان روستایی و عشایری

کرده سازماندهی تولیدکنندگان خرد

مقدمه:

سرعت رشد استفاده از ترکیبات گیاهان دارویی در صنایع مختلف به خصوص در صنایع غذایی به شکل غذا، داروها، مکمل‌های غذایی و دمنوش‌ها از سرعت بسیار بالایی برخوردار است. با توجه به سرعت رشد بسیار بالای این محصولات، نیاز به مواد خام استاندارد این محصولات در حال افزایش است. با وجود رشد کشت این محصولات هنوز هم ۹۰ درصد مواد خام از طبیعت تامین می‌شود که علاوه بر تخریب منابع طبیعی نیازهای کیفی و کمی کارخانه‌های تولیدکننده را جوابگو نیست. لذا کشت و فرآوری گیاهان دارویی تنها راه تامین پایدار این نیاز خواهد بود. ازاینرو دفتر توسعه فعالیت‌های کشاورزی زنان روستایی و عشایری با همکاری مجری طرح گیاهان دارویی وزارتخانه، اقدام به اجرای طرح توانمندسازی زنان روستایی و عشایری براساس زنجیره ارزش گیاهان دارویی نموده است. این پروژه باتوجه به نقش موثر و سازنده زنان روستایی و عشایری و استفاده از سرمایه انسانی آنها در فرآیند توسعه پایدار در کل کشور، از سال ۱۳۹۹ تا کنون اجرا می‌شود.

کارگروه‌ها و مجریان طرح

- کارگروه برنامه‌ریزی ملی:

اعضای کارگروه:

۱. دفتر توسعه فعالیت‌های زنان روستایی و عشایری

۲. دفتر گیاهان دارویی معاونت باغبانی وزارت جهاد کشاورزی

۳. معاونت علمی و فن‌آوری موسسه آموزش و ترویج کشاورزی

۴. مشاور ملی طرح

- وظایف کارگروه برنامه‌ریزی ملی:

- برنامه‌ریزی، نظارت و انجام هماهنگی لازم برای سهولت اجرای پروژه در استان‌ها

- تدوین دستورالعمل اجرایی به استان‌ها

- ارسال دستورالعمل اجرایی به استان‌ها

- ارسال و پیگیری پرداخت اعتبارات به استان‌ها

- بررسی روند اجرای پروژه و رفع موانع و مشکلات احتمالی

- ایجاد بسترهای مناسب برای بازاریابی و فروش محصولات تولیدی

○ کارگروه فنی طرح در سطح استان :

اعضای کارگروه:

- ۱- مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی استان
- ۲- کارشناس مسوول امور زنان استان
- ۳- پژوهشگر مروج ارشد گیاهان دارویی از مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی (به عنوان مشاور اصلی)
- ۴- نماینده منابع طبیعی استان
- ۵- نماینده امور عشایر استان
- ۶- نماینده معاونت باغبانی استان

• وظایف کارگروه استانی :

- ۱- تعیین نوع محصول، باتوجه به اقلیم منطقه و همچنین اولویت کمیته استانی
- ۲- تعیین شهرستان و پهنه تولیدی
- ۳- ارائه مشاوره های فنی به بهره بردار اصلی
- ۴- ارائه دستورالعمل های فنی محصول انتخابی و تعیین برنامه زمانی کارگاه های آموزشی تخصصی
- ۵- نظارت بر روند اجرای طرح
۶. ارسال مدارک و مستندات در طول فصل زراعی به دفتر توسعه فعالیت های کشاورزی زنان روستایی و عشایری

• کارگروه فنی در سطح شهرستان :

اعضای کارگروه:

- ۱- کارشناس امور زنان شهرستان
- ۲- کارشناس مسئول پهنه تولیدی
- ۳- کارشناس موضوعی باغبانی
- ۴- کارشناس موضوعی زراعت
- ۵- کارشناس موضوعی حفظ نباتات
- ۶- کارشناس امور عشایر

• وظایف کارگروه فنی شهرستان :

- ۱- انتخاب جامعه هدف: ۳۰ نفر از زنان روستایی مستقر در یک پهنه تولیدی (بهره‌بردار اصلی حتما از زنان روستایی ترجیحا از تسهیلمان یا اعضای صندوق‌های اعتبار خرد، یا از زنان کارآفرین روستایی باشد)
- ۲- ارائه مشاوره‌های لازم برای بهره‌بردار (حتی‌الامکان از طریق مجازی صورت گیرد).
- ۳- برگزاری کارگاه‌های آموزشی (باتوجه به شرایط استان لازم به ذکر است تا جایی که امکان دارد از شبکه‌های مجازی برای آموزش‌ها استفاده گردد)
- ۴- تهیه و توزیع نهاده‌های بیولوژیک طرح متناسب با نوع محصول
- ۵- تهیه گزارشات مصور و ارسال به کارگروه استانی
- ۶- بازدید میدانی از مزارع هدف و ارائه توصیه‌های فنی لازم
- ۷- تهیه تابلو جامعه هدف (نمونه تابلو مورد نظر متعاقبا به استان ارسال می‌گردد).

جدول زمانبندی اجرای طرح :

ردیف	عنوان اقدام	زمان اجرا در سال ۱۴۰۲		زمان اجرا در سال ۱۴۰۳						
		۱۱	۱۲	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۱	تشکیل کمیته فنی استان و شهرستان و انتخاب جامعه هدف	*	*							
۲	تحلیل وضعیت موجود	*	*							
۳	تهیه و ابلاغ دستورالعمل به مراکز منتخب		*							
۴	برگزاری کارگاه‌های آموزشی - توجیهی در استان		*	*						
۵	بازدید اعضای ستاد			*	*					
۶	توزیع نهاده بیولوژیک گیاهان دارویی									در طول پروژه
۷	توزیع نهاده بیولوژیک جهت مبارزه با آفات و بیماری‌ها									در طول پروژه
۸	اجرای بازدیدهای ترویجی									بر اساس شرایط رشد محصول
۹	نظارت فرایندی و جمع‌آوری اسناد مربوطه				*			*		
۱۰	ارایه گزارش عملکرد پایانی									نزدیک به برداشت، اوایل برداشت، اواخر برداشت

نتایج حاصل از اجرای طرح :

- تولید کشت گیاهان دارویی درآمدزا مطابق با اقلیم منطقه و افزایش سطح آگاهی زنان روستایی
- افزایش اشتغال‌زایی پایدار در مناطق محروم
- افزایش درآمدزایی و سطح معیشتی زنان روستایی و عشایری
- کاهش تخریب منابع طبیعی و گونه‌های در حال انقراض
- افزایش تولید محصولات گواهی شده و سالم
- تهیه مواد خام اولیه برای کارخانه‌های و صنایع فرآوری موجود
- توسعه و گسترش بازار گیاهان دارویی

یادآوری:

- توضیح آنکه توسعه کشت گیاهان دارویی در عرصه‌های زراعی با مشارکت زنان روستایی و در عرصه‌های منابع طبیعی با مشارکت زنان عشایر انجام می‌شود.
- در هر استان یک عرصه منابع طبیعی انتخاب می‌شود که با مشارکت زنان عشایری احیا و توسعه می‌یابد.
- سطح زیرکشت در هر سایت برای یک مرکز، کمتر از نیم هکتار نباشد (لازم به توضیح است سطح زیرکشت می‌تواند برای یک یا چندین بهره بردار تا سطح ۵۰۰۰ متر باشد).

جدول گزارش گیری از استان‌ها تهیه شود و در دستورالعمل لحاظ شود.